

Bibliografisk Råd

Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
www.kulturstyrelsen.dk

Anders Cato
Bibliografisk konsulent
Biblioteker

aca@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf. 33 73 33 96

EAN 5798000793132
CVR 26489865

19. december 2014
Journalnummer 2007-001466

Referat af møde i Bibliografisk Råd:

Torsdag den 27. november kl. 11-15

Deltagere

Henriette Fog, Det Kongelige Bibliotek (formand)
Susanne Thorborg, DBC
Hanne Hørl Hansen, DBC
Dorete Bøving Larsen, Statsbiblioteket
Leif Andresen, Det Kongelige Bibliotek
René Høtbjerg Øhlenschlæger, Københavns Kommunes Biblioteker
Tine Vind, Kulturstyrelsen
Anders Cato, Kulturstyrelsen

Dagsorden

- Godkendelse af dagsorden**
Dagsorden godkendtes efter tilføjelse af et nyt punkt under Meddelelser, punkt 3 f) DK5 Status
- Tine bød velkommen**
Tine Vind, kontorchef for Biblioteker, bød alle velkomne til årets andet møde i Bibliografisk råd. Der har ikke været afholdt nogen møder med rådet siden februar og dette har fremmest haft som grund det faktum at der har været vakance i stillingen som bibliografisk konsulent i styrelsen. Denne er nu på plads og vi regner med at arbejdet indenfor Bibliografisk råd med tilhørende arbejdsgrupper hurtigt går i gang igen.
- Meddelelser**
  - Nye medlemmer af BIR
Tine meddelte, at medlemmerne i BIR sidder på et mandat på 3 år. 2014 er alle medlemmers mandater løbet ud, så vi har behov for at forny dem. Tine spurgte derfor de siddende med-

lemmer om de var parat til at sidde en ny treårsperiode, dvs. 2014-2017. Alle svarede JA til dette spørgsmål og er derfor udnævnt for tre nye år. Udenom nuværende medlemmer har vi også behov for to nye medlemmer i BIR. BIR skal ifølge kommissoriet have otte medlemmer, lige nu er der kun seks. En diskussion fulgte hvor profilen på de nye medlemmer drøftedes. De, der sidder i BIR i dag, har lang erfaring og høj kompetence. Det er svært at finde nogen med tilsvarende kompetence i dag. Det konstateredes imidlertid, at vi i hvert fald har behov for en person fra folkebiblioteksområdet. Et andet område der ville være interessant at få med i rådet ville være professionshøjskolerne. De har et ben i hver lejr. Det blev pointeret, at det er vigtigt at de nye deltagere der udses skal også have øje for brugerens behov. Tine afsluttede med, at det er Kulturstyrelsen der træffer den endelige beslutning. Vi har allerede fået nogle forslag på deltagere og måske indkommer der yderligere forslag. Før næste møde i BIR skal de nye deltagere være udnævnt.

b. DDB – status

Henriette og Susanne redegjorde for status for BIR's rolle i forhold til Danskernes Digitale Bibliotek. BIR's Forretningsudvalg fik et møde med DDB's chef Glenn Leervad Bjørn i oktober om vigtigheden af at indrage BIR i forhold til metadata-spørgsmål bl.a. for at sikre konsistensen af brug af metadata. Tine tilføjede at DDB's struktur har gennemgået en udvikling i løbet af året. Den har været rimelig debatteret. Nu findes der en styregruppe, plus en koordinationsgruppe med bibliotekschefen og repræsentanter fra Kulturstyrelsen. Denne har nu blevet udvidet med et medlem fra FFU. Styring fra næste år ligger hos DDB, ikke hos Kulturstyrelsen. Kulturstyrelsens "Biblioteksfagligt udvalg om bibliotek.dk" der har eksisteret i mere end ti år lukkes nu. Et nyt udvalg er udpeget fra næste år. "Kulturstyrelsens udvalg for lånesamarbejde og teknisk samspil på biblioteksområdet". Dette udvalg skal have to til tre møder om året og de skal sammenfalde med DDB's årshjul.

I forlængelse af dette nævnte Susanne også det fælles bibliotekssystem, FBS. Vi bør have et særskilt tema i løbet af 2015 på et BIR-møde vedrørende dette.

c. ICP.

Henriette og Hanne orienterede om ICP. Det er de internationale katalogiseringsprincipper, der er udarbejdet i IFLA-regi. Der er en revision i gang, som begyndte i sommers. Forslaget til den reviderede tekst har været sendt til en intern høring i

IFLA's Cataloguing Section. Teksten tilrettes pt. Derpå sendes den reviderede tekst til de andre bibliografiske sektioner indenfor IFLA og til slut på Worldwide Review. Der arbejdes med at få terminologi og opgaver tilrettet. Bl.a. således at de svarer til den forventelige FRBR-udvikling (explore) samt til FRISAD's begrebsapparat. Man prøver at holde principperne på et generelt niveau, så at man ikke bliver nødt til at revidere igen hver gang noget ændres i de forskellige FR-modeller. Når ICP er ude på Worldwide Review tager vi den op på et BIR-møde.

d. VIAF.

Susanne meddelte, at DBC nu er begyndt at aflevere nationalbibliografiske autoritetsdata til VIAF. Der er i første omgang afleveret en initial leverance med alle personlige ophav fra Dansk Bogfortegnelse 1999 ff. Det ugentlige opdateringsflow til VIAF er endnu ikke sat i drift, men man regner med, at alt er på plads inden årets udgang. Aftalen om upload af de nationalbibliografiske data er indgået mellem VIAF og DBC efter aftale med Kulturstyrelsen. Susanne nævnte, som en lille detalje, at det også er aftalt, at det nuværende DBC-logo, der ses i VIAF, skal udskiftes med et dannebrog, men at OCLC endnu ikke har udført ændringen. Et kommende skridt vil være, at fastlægge hvordan de nationalbibliografiske data i VIAF kan indgå i en bredere national sammenhæng i de danske biblioteker. Dette vil indgå som et aspekt af den nationale strategi for autoritetsdata, som jo er under udarbejdelse. Dorete spurgte om der flyder noget data tilbage, om vi får andre fordele af VIAF end kun at blive set? Susanne svarede, at der på DBC's arbejdsplan for 2015 ligger 2 projekter, der skal understøtte udvidet genbrug af data fra VIAF. Det ene projekt handler om at berige de nationalbibliografiske autoritetsposter med data fra andre VIAF-leverandører, det andet handler om at gøre autoritetsdata tilgængelige via databrønden. Ikke mindst i forbindelse med det sidstnævnte, vil det være relevant at være i dialog med andre aktører udenfor DBC. Leif pointerede, at både KB og SB er meget interesserede i genbrug af data og derfor selvfølgelig vil være del af denne diskussion. Henriette spurgte om rettigheder i forhold til brug af VIAF-data. Susanne supplerede med at oplyse, at VIAF-data er tilgængelige under licensen ODC-By, dvs. man må genbruge data, men skal angive kilden. Der henstår dog stadig en opgave med at fastlægge, hvorledes dette skal håndteres i praksis.

e. Ny direktør for Kulturstyrelsen

Tine fortalte at Jesper Hermansen er blevet ansat som ny di-

rektør for Kulturstyrelsen.

- f. DK5.
Susanne fremlagde DK5-redaktionens årsrapport for 2013/arbejdsplan for 2014 Se bilag 2.
Rådet havde ingen kommentarer til de udførte ændringer og forslaget til arbejdsplan for 2014, men opfordrede til, at DK5-redaktionen fremsender sin arbejdsplan for 2015 til Rådets næste møde (februar 2015).

4. RDA

a. **Status om RDA og rapport fra arbejdsgrupper**

(http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/KS/institutioner/biblioteker/Fokusomraader/informationsforsyning/Rapport.pdf)

Henriette gennemgik status for arbejdet med en evt. overgang til RDA. Arbejdsgruppen vedr. RDA har ikke haft nogle møder i år, men gjorde hele den store rapport næsten klar forrige år og den blev også præsenteret for Kulturstyrelsen. En hel del har hvilet i venten på ny bibliografisk konsulent i Kulturstyrelsen. Arbejdet har imidlertid været formål for diskussion i Forretningsudvalget. Vi har ændret lidt på organiseringen af arbejdet og arbejder nu i stedet mod et beslutningsgrundlag og ikke mod en høring. Udviklingen er nu så langt, at det ikke længere er et spørgsmål om vi skal gå med, men hvornår og i hvilken udstrækning. I 2015 er vores intention at arbejde klart med et beslutningsgrundlag, der kan sendes til Kulturstyrelsen. Det er nødt til at være senest i oktober for at nå behandling i 2015. En hel del bestanddele er gennemarbejdede og behøver kun et eftersyn, men der mangler en autoritetsstrategi og ligeså en strategi for, hvordan vi skal behandle musikken efter en overgang til RDA. På musikområdet er det fremfor alt de nye "preferred titles", der nu er "core", som vi behøver drøfte sammen med de danske uniforme titler og standardtitler.

Beslutningen om at arbejde med et beslutningsgrundlag i stedet for høring blev diskuteret. Alle var enige i, at det bliver bedre med et beslutningsgrundlag. Det er vigtigt at man i beslutningsgrundlaget også redegøre for, hvad det vil koste at lade være. Det er let et synspunkt som man glemmer. Diskussionen stopper ved hvornår og hvordan og man ser kun alle problemerne. Man glemmer let, at der er problemer også ved at lade være.

Tine konkluderede, at vi nu virkelig har behov for en udtømmende rapport hvor alle konsekvenser og også alle faglige synspunkter skal være belyst. Derudover bør der udarbejdes en sammenfattende rapport, der skal henvende sig til den ikke-specialiserede fagperson (biblioteksledere og andre inte-

resserede). Derudover skal direktionen i Kulturstyrelsen have et grundlag (executive summary), som de kan træffe deres beslutning på. Det er hensigten, at en beslutning skal træffes inden udgangen af 2015.

Hanne refererede til en diskussion på EURIG-mødet i Wien i foråret, hvor man hørte om den hollandske model, som går ud på noget i stil med "Hvad kan vi minimum ændre i vores katalogisering for at sige at vi følger RDA?". Hanne foreslog at samme spørgsmål også behandles i RDA-arbejdsgruppen – ikke fordi man nødvendigvis skal gå samme vej som hollænderne, men muligheden bør overvejes. Susanne tilføjede, at vi som en del af beslutningsgrundlaget bør gøre det klart, hvilken grad af usikkerhed med hensyn til konsekvenser, man vil acceptere. Vi vil gerne træffe et velunderbygget valg, men vi må også erkende, at vi ikke kan overskue hele verden.

Som afslutning sagde Henriette, at vi nu må få de arbejdsgrupper, der er i gang, tilbage ind i processen og delagtige i at skabe nye dokumenter. Anders meddelte, at de fleste af de forskellige arbejdsgrupper allerede er i gang. Det er kun den store RDA arbejdsgruppe, der endnu ikke er sammenkaldt. Autoritetsgruppen genstarter med et møde den 7. januar.

Derpå rapporterede Hanne og Anders om RDA-Musikarbejdsgruppen. Gruppen arbejdede intensivt under foråret med dels at forstå, hvordan RDA arbejder på musikområdet og dels at samle danske eksempler, som kunne blive "prøvekatalogiseret" ifølge RDA. Efter foråret har også denne gruppe ventet på sekretariatsbetjening fra Kulturstyrelsen, men når nu denne er på plads, begyndte arbejdet igen i november. Eksemplerne blev på ny gennemgået og man er blevet enige om en arbejdsplan, der skal tilse, at gruppen bliver klar med sit arbejde før sommeren 2015. Det blev aftalt at godkendt referat af arbejdsgruppens møder sender til medlemmerne af BIR.

b. Drøftelse af udkast til tidplan og beslutningsgrundlag

Henriette præsenterede et udkast med rubrikker til det beslutningsgrundlag, som vi nu skal begynde at arbejde med. Hun redegjorde for den tidplan, som forretningsudvalget er blevet enig om og som går ud på, at arbejdsgrupperne skal være klar med sit arbejde inden udgangen af maj 2015, og at Forretningsudvalget siden har sommeren til at skrive et klart beslutningsgrundlag, som kan præsenteres for Kulturstyrelsen i oktober 2015. Se bilag 1.

Rådet var enig med Henriette om tidplan og beslutnings-

grundlag. Til næste møde skal der udarbejdes grundlag til drøftelse af de enkelte punkter. Arbejdet fordeltes mellem rådets medlemmer. Se bilag 1.

c. **JSC Annual Meeting, 3-7. november 2014**

Anders fortalte, at Joint Steering Committee havde sit årlige møde den 3-7 november på Library of Congress. Det var et langt 5-dages møde, hvor alle ændringsforslag der var indkommet under året blev drøftet. Desværre er referatet fra mødet ikke klart endnu, så det gik ikke at sige meget om resultaterne. To ting der er blevet drøftet er i hvert fald en hel del ændringer på musikområdet og også en diskussion om at gøre RDA endnu mere i synk med de tre FR-modeller (FRBR, FRAD og FRASAD).

d. **CoP governance review and RDA strategy**

(http://www.rdatoolkit.org/sites/default/files/rda_governance_review.pdf)

I oktober i år blev der sendt ud en sk. "governance review" fra Committee of Principals, som er den gruppe der har højeste ansvar for RDA, til samtlige aktører der enten allerede deltager i arbejdet med RDA eller planlægger at gøre det. Man har nu måttet indrømme, at det ikke længere er muligt, at JSC arbejder på den samme måde og med de samme medlemmer som tidligere. Man vil have, at RDA skal blive en sand international standard og derfor er man så nødt til at ændre dens sammensætning. Man har behov for en ny governance model og vil også diskutere en anden business model. I oktober sendtes en forespørgsel ud vedr. den kommende governance model til alle aktører med frist 31. december i år. Da EURIG, som Danmark er medlem i, ville begynde at arbejde på et europæisk svar allerede i oktober svarede Forretningsudvalget direkte til EURIG den 10. oktober. FU spurgte nu BIR om man også ville være interesserede i at sende et direkte svar fra BIR til Committee of Principals og det var man. Anders og FU arbejder videre på et dansk svar og sender det siden ud til BIR's medlemmer til drøftelse.

5. **Rettigheder til MARCposter**

Status fra arbejdsgruppe

Dorete gav en statusmelding fra arbejdsgruppen om rettigheder.

Gruppen regner med at holde den tidsplan for BIR's arbejdsgrupper som BIR lige har diskuteret. Arbejdsgruppen anmodes sende en indstilling til BIR om at anbefale at Kulturstyrelsen bemyndiger DBC at forhandle en aftale med OCLC svarende til svenskernes LIBRIS. Det blev aftalt at godkendt referat af arbejdsgruppens møder sender til medlemmerne af BIR.

6. **National strategi for autoritetsdata**

Status fra arbejdsgruppe

Susanne meddelte, at gruppen ikke har haft noget møde siden april 2014, men at man nu planlægger et nyt møde den 7. januar 2015 for at arbejde videre med en national strategi for autoritetsdata, som også skal være klar før sommeren. Susanne og Henriette har i den mellemtiliggende tid arbejdet på at færdiggøre et udkast til en strategi som skal behandles i arbejdsgruppen.

7. **Arbejdsgruppe vedr. BIBFRAME**

Status fra arbejdsgruppe

Leif fortalte, at gruppen havde et møde den 10. november, et temmelig langt møde, hvor man gennemgik alle opgaver og begyndte at fordele dem mellem medlemmerne.

Leif havde haft en længere samtale med Sally McCallum, chef for Network Development and MARC Standards Office i LC og det, hun ser som sandsynligt, er at BIBFRAME først bliver implementeret udenom testmiljøet i 2017. Vi må derfor også regne med at BIBFRAME arbejdsgruppen må fortsætte med at overvåge dette de kommende tre år. Det blev aftalt at godkendt referat af arbejdsgruppens møder sender til medlemmerne af BIR.

8. **Formatopdateringer**

a. **Til drøftelse/beslutning af BIR**

Katalogiseringsreglernes Bilag J. Ændringer (Bilag 3-4)

Hanne redegjorde for de ændringer til Katalogiseringsreglernes bilag J, som hun har sammenstillet. Den nye liste er langt mere stringent tilpasset RDA. Det nye forslag er ikke helt klart, men næsten færdigt gennemrevideret. Definitionerne på dansk er ikke altid direkte oversættelser, men udtryk for at indholdet i koden er i en fri dansk form, der tager højde for, at Danmark endnu ikke arbejder indenfor RDA's begrebsverden.

En kode har muligvis konsekvenser for, hvordan man beregner biblioteksafgiften for illustratører og det er koden ill.

Fremover vil alle typer for illustratører få denne kode, hvis de ikke er en uadskillelig del af værket. Hvis vi betragter alle typer af illustrationer under et, vil færre blive nævnt og det kunne have konsekvenser for biblioteksafgiften. Anders kontrollerer dette videre. Vi kunne konstatere at nogle af de vedtagne koder mangler definitioner og de skal udarbejdes og sikre at nye koder bliver definerede. Det reviderede bilag for-

ventes klar til afsluttende behandling og vedtagelse på først-kommende BIR-møde i 2015.

b. **Godkendt af BIR FU – til skriftlig høring i rådet**
Indsigelsesfrist sammen med referatet

i. Fejl i 710

To delfelter i det nye DanMARC2-format er glemt, delfelt *m og *r.

Rådet havde ingen kommentarer til at indføre de forslåede ændringer.

ii. AIN - Ainu.

Den nye kode AIN indføres. Koden bruges hvis det kan identificeres at materialets sprog er ainu. JPN bruges generelt.

Den nye betegnelse indføres og meddeles ud på Kat-formatnyt.

Rådet havde ingen kommentarer til at indføre den forslået ændring.

iii. Ændringsforslag til DanMARC2

MARC21 Update No. 18, April 2014

(<http://www.loc.gov/marc/bibliographic/bdapndxg.html>) indeholder nogle ændringer, der bør have konsekvenser i dM2:

§c i M21-felterne 110, 111, 610, 611, 710, 711, 810, 811 (Location for meeting) vil fremover kunne gentages.

Som konsekvens heraf bør følgende delfelter i dM2's bibliografiske format ligeledes kunne gentages:

110 *j
610 *j
710 *j
780 *j
910 *j

I Hjælpepostformatet (Bilag H) bør ændringen gælde for:

110 *j
410 *j
510* j

Update #18 angiver tillige en ændring af betegnelsen for §f i M21-felt 347. Fremover er delfeltbetegnelsen: "Encoded bitrate".

Som konsekvens heraf bør dM2s felt 347 *f også om-døbes.

Rådet havde ingen kommentarer til at indføre de forslåede ændringer.

c. **Besluttet af BIR FU**

- i. Link der går galt
I dokumentet <http://www.kat-format.dk/danMARC2/Danmarc2.4.htm> går linket til Bilag K galt.
- ii. Kode for DLH
Meddelelse om ny kode DLH for Dansk Litteraturhistorisk Bibliografi er modtaget.
- iii. DanMARC-formatets bilag I. Nye betegnelser
Meddelelse om nye materialebetegnelser er modtaget. Se bilag 5.
Rådet havde ingen kommentarer til meddelelserne.

9. **Handlingsplan 2014-2015**

Drøftelse af handlingsplan

Handlingsplan for 2014-2015 blev gennemgået og et antal ændringer blev tillføjet. Se bilag 6.

10. **Næste møde**

Næste møde planlægges til i februar. Der udsendes en doodle i god tid før mødet.

Anders Cato

Sekretær

Beslutningsgrundlag for overgang til RDA

[Forslag til indhold af et papir til Kulturstyrelsen som skal danne beslutningsgrundlag for en overgang til RDA. Beslutningsprocessen tænkes afsluttet ultimo 2015]

[Det tænkes at arbejdsgruppernes analyser osv. skal optræde som bilag til beslutningsgrundlaget]

Hvorfor RDA?

Formål og hvorfor anbefaler vi at indføre det.

RDA – status

Noget om RDA samarbejdet og udviklingsplaner.

Fordele og ulemper i forhold til RDA som det foreligger nu

- faglige konsekvenser for nuværende praksis (kortfattet)
- sammenhængen med autoritetsdata

Indflydelse på de sammenhænge som bibliotekernes data indgår i

- Dataudveksling
- Fælles biblioteksløsninger

Sammenhæng mellem format og regler – herunder BIBFRAME. Er RDA og BIBFRAME uløseligt bundet sammen?

Økonomi/Omkostninger –

- hvad koster det at lade være?
- Etableringsudgifter for biblioteksvæsenet – centralt og decentralt
- Uddannelse og undervisning (national opgave)
- Oversættelse af vokabularer plus vedligehold
- Licenser til regler og værktøjer

Indstilling

- opsummering

DBC

DK5-redaktionsgruppen

Status 2013

Dato: 11.3.2014

DBC's DK5-redaktionsgruppe varetager den løbende redaktion af DK5.

Redaktionsgruppen har i 2013 haft følgende sammensætning:

- Informationsspecialist Katrine Marie Schrøder, Det Kongelige Bibliotek
- Bibliotekar Ian Spence, Helsingør Kommunes Biblioteker
- Bibliotekar Karin Lund, Københavns Biblioteker
- Lektor Rune Eriksson, IVA

Herudover har fra DBC deltaget:

- Bibliotekar Nina Ørsnes, Datadivisionen
- Bibliotekar Susanne Nyegaard, Datadivisionen

- Bibliotekar Birgit Gøtterup har fungeret som mødeleder og sekretær for gruppen

Redaktionsgruppen har i 2013 holdt 3 møder.

De i perioden besluttede ændringer til DK5 er offentliggjort i Rettelser og tilføjelser, 2014 og på DK5web.

I år har vi foretaget en række mindre rettelser og præciseringer af noterne. F. eks. opfattes pirateri i vore dage som noget kriminelt og flyttes til 34.38. Dvs. at 65.99 fremover forbeholdes det historiske sørøveri og kapervæsen. Beredskab i alm. flytter til 61.49, forebyggelse af ulykker og ulykker i alm. Civilforsvaret, dvs. beskyttelse mod krigshandlinger sættes fortsat i 62.66.

Grupperne for flamsk litteraturhistorie, skønlitteratur og sprog nedlægges, da skriftsproget er lig med nederlandsk. Skånsk har hidtil været placeret som dansk dialekt, men vi må erkende, at det i almindelige opfattelse er en variant af svensk sprog. Endelig oprettes en gruppe til USA's historie i det 21. århundrede, og 98.636 ændrer overskrift til 1946-1999.

Hertil kommer enkelte mindre rettelser og konsekvensrettelser i forhold til ovenstående.

Ændringerne i DK5's systematik medfører ændringer i DK5-registrene.

Disse rettelser indgår i DK5web og er indeholdt i 2014-udgaven af årsbindene "DK5. Alfabetisk register", og "DK5. Systematisk register".

I 2014 forventer vi at arbejde med musikgrupperne, samt løbende mindre sager.

Revision af Katalogiseringsreglernes Bilag J Funktionskoder for ophav.

20140828/hah

I maj 2013 udsendte MARC21 en række større ændringer af funktionskoder, der så i februar 2014 blev yderligere suppleret med et par koder. Indtil dette tidspunkt havde listen nærmest fungeret som en indberetningsliste.

Ændringerne består af et harmoniseringsarbejde mellem den tidligere liste og RDA's bilag I, der omhandler relationer mellem en ressource og personer, familier og korporationer:

RDA's bilag I opdeles efter FRBR-entiteterne:

1.2 Relationship Designators for Persons, Families, and Corporate Bodies Associated with a Work

1.2.1 Relationship Designators for Creators

1.2.2 Relationship Designators for Other Persons, Families, or Corporate Bodies Associated with a Work

1.3 Relationship Designators for Persons, Families, and Corporate Bodies Associated with an Expression

1.3.1 Relationship Designators for Contributors

1.4 Relationship Designators for Persons, Families, and Corporate Bodies Associated with a Manifestation

1.4.1 Relationship Designators for Manufacturers

1.4.2 Relationship Designators for Publishers

1.4.3 Relationship Designators for Distributors

1.5 Relationship Designators for Persons, Families, and Corporate Bodies Associated with an Item

Der er sket en voldsom oprydning og omdefinering af koder, og resultatet er en langt mere stringent liste tilpasset RDA.

Det må selvfølgelig få konsekvenser i dansk sammenhæng, da vi skal bruge et udvalg af de samme koder og have den samme tolkning af koden. RDA er efterfølgende blevet yderligere justeret (april 2014), hvorfor nogle af de nye koder i MARC21 ikke foreslås indført, fordi de alligevel må formodes afskaffet igen, når RDAs seneste ændringer slår igennem i MARC21.

DBC har gennemgået det reviderede MARC21-bilag og foreslår et næsten færdigt gennemrevideret Bilag J, - Nina Kopp, DBC har i den forbindelse stået med det store arbejde med at sammenligne definitioner. Definitionerne er ikke direkte oversættelser men udtryk for indholdet i koden i en fri dansk form, der tager højde for at vi ikke endnu arbejder indenfor RDA's begrebsverden.

Med *næsten færdigt* skal forstås, at nogle koder på den nuværende liste oprindeligt ikke har været foreslået og anvendt af DBC. Disse

koder er samtidig blevet optaget på listen uden en dansk definition. Indholdet bag koderne er derfor svært at forholde sig til. Vi vil foreslå koderne defineret, ligesom vi vil foreslå, der etableres en fremtidig procedure, der foreskriver, at hvis en ny kode optages på listen, skal denne udover at være i overensstemmelse med MARC21 have en dansk definition – alternativt være en ren dansk kode, men dette accepteres kun restriktivt.

Resume af væsentligste ændringer og principielle problemstillinger

Alle koders nye og gamle versioner af MARC21-definitioner er sammenlignet og den danske definition holdt op herimod.

For en række koders vedkommende har det medført ubetydelige eller uproblematisk rettelser eller småjusteringer, mens vi gerne vil fremhæve følgende ændringer:

art [kunstner] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at skabe et værk ved at udtænke og udføre et originalt grafisk design, en tegning, et maleri etc. Hvis kunstarten er fotografi bruges koden *pht*. Ved alle typer af bogillustrationer, der er sekundære i forhold til teksten, foretrækkes koden *ill* [illustrator].

LC's definition:

Artist [art]

A person, family, or organization responsible for creating a work by conceiving, and implementing, an original graphic design, drawing, painting, etc. For book illustrators, prefer *Illustrator* [ill]

Tidligere dansk definition der var en ordret oversættelse af LC's oprindelige definition:

Bruges om et ophav (f.eks. en kunstmaler), hvis kunstværker gengives i original eller reproduceret form. Koden anvendes, hvis specifikke koder som f.eks. *sc/* eller *wdc* ikke er brugbare. Ved bogillustrationer foretrækkes *ill* [illustrator].

Konsekvens: Om vi fremover skal bruge kunster eller illustrator/tegner afhænger af, om

bidraget er at betragte som en del af værket eller blot et supplement til teksten.

Dvs. at fx

billedbøger og tegneserier fremover vil skulle anvende koden *art* fremfor andre koder. Årsag: RDA opererer kun med funktionen *artist* på værkniveau – en *illustrator* er altid på expressionsniveau og dermed ikke en del af ophav til værket. Biblioteksafgiften skal i givet fald være opmærksomme på ændringen.

aut [forfatter]: Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at skabe et værk, der primært er tekstbaseret uanset materialetype (fx trykt tekst, lydoptagelse, elektronisk tekst, blindskrift) eller genre (fx digte, romaner, blogs). Bruges også om et ophav, der skaber et nyt værk ved at omskrive, omarbejde eller bearbejde et værk af et andet ophav på en sådan måde, at det oprindelige indhold gennemgribende er blevet ændret.

Ved forfatter til filmmanuskript bruges koden *aus* [manuskriptforfatter].

LC's definition:

Author [aut]

A person, family, or organization responsible for creating a work that is primarily textual in content, regardless of media type (e.g., printed text, spoken word, electronic text, tactile text) or genre (e.g., poems, novels, screenplays, blogs). Use also for persons, etc., creating a new work by paraphrasing, rewriting, or adapting works by another creator such that the modification has substantially changed the nature and content of the original or changed the medium of expression

Erstatter oprindelig dansk oversættelse:

Bruges om et ophav, der er ansvarlig for det intellektuelle eller kunstneriske indhold af et værk især tekst. Hvis ansvaret ikke dækker teksten, men en figur eller lign. kan *cre* (skaber) bruges.

Bemærkninger:

-LC's definition har ændret sig kraftigt og medtager funktioner, der hidtil har været indeholdt i dkbea-koden. Vi mener, at dette er håndterbart, idet definitionen kun omfatter den type bearbejdere, der katalogiseres efter §7 (omskrivning til anden litterær form eller stil). De vil fremover skulle have funktionen *aut*, den oprindelige forfatter koden *anf* uanset præsentation i materialet.

Bearbejdere af udgaver og lignende katalogiseret efter §8 vil fortsat skulle bruge den særlige danske kode. Vi formoder Biblioteksafgiften ligeledes skal være opmærksomme herpå.

- Den danske tilføjelse om filmmanuskripter svarer til at *author* i RDA har undergruppen *screenwriter*, så tilføjelsen er blot udtryk for dansk praksis.

com [kompilator] Bruges om et ophav der har ansvaret for at lave et nyt værk (fx en bibliografi, vejviser) ved at udvælge, arrangere, samle og redigere data, information etc.

LC's definition:

Compiler [com]

A person, family, or organization responsible for creating a new work (e.g., a bibliography, a directory) through the act of compilation, e.g., selecting, arranging, aggregating, and editing data, information, etc

Erstatter oprindelig dansk oversættelse:

com [udgiver] Bruges om et ophav, der tilrettelægger udgivelsen af en andens eller andres værk(er) eller bidrag til en samling eller et periodicum. Funktionen *udgiver* anvendes i nogle tilfælde som synonym for forlag og i andre tilfælde som synonym for redaktør.

Bemærkninger: *com*-koden er blevet smallere, - den kan kun bruges til ophav på et værkniveau (fx ved vittighedsamlinger, citatsamlinger mv.), hvilket er i overensstemmelse med RDA – i øvrige tilfælde vil vi fremover skulle bruge *edt* (redaktør), uanset om der står *udgiver* eller *redaktør* på materialet.

Vi formoder Biblioteksafgiften ligeledes skal være opmærksomme herpå.

cre [ophav]: Bruges om et ophav, der er ansvarlig for det intellektuelle eller kunstneriske indhold i et værk, når ophavets funktion ikke udtrykkes ved en mere specifik kode. Ved ophav til tekster bruges normalt koden *aut* [forfatter].

LC's definition:

Creator [cre]

A person or organization responsible for the intellectual or artistic content of a resource

Erstatter oprindelig dansk oversættelse:

cre [skaber] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for det intellektuelle eller kunstneriske indhold i et værk, når funktionen ikke blot er udtryk for ideen, udtryk for et ophav til en tekst eller kan relateres til skabelsen af en bestemt figur. Ved ophav til ide bruges koden *ccp* [idemager]. Ved tekster bruges normalt *aut* [forfatter]. Ved ophav til tegnefilmsfigurer, billedbogsfigurer og lign. bruges koden *dkfig* [ophav til figurer].

Bemærkninger: Creator er overbegræbet for author iflg. RDA og er altså den kode man anvender, hvis en mere specifik kode for det primære ophav til værket ikke umiddelbart kan findes. Vi har derfor også foreslået oversættelsen ændret fra *skaber* til *ophav*. Biblioteksafgiften bør sidestille koden med *aut*-koden.

drm [teknisk tegner] Bruges om et ophav der bidrager til et værk af en arkitekt, opfinder etc. ved at lave detaljerede planer eller tegninger af bygninger, skibe, fly, maskiner, objekter etc.

LC's definition:

Draftsman [drm]

A person, family, or organization contributing to a resource by an architect, inventor, etc., by making detailed plans or drawings for buildings, ships, aircraft, machines, objects, etc.

Erstatter oprindelig dansk oversættelse:

drm [tegnér] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for de kunstneriske eller tekniske tegninger i et værk.

Bemærk: den gamle danske oversættelse var en ordret oversættelse af LC's oprindelige definition.

Kodens brug vil blive kraftigt reduceret – i stedet vil man skulle bruge *ill* og *art*.

edt [redaktør] Bruges om et ophav, der 1.) frembringer en samling ved at udvælge og sammenstille materiale fra forskellige værker. Sådanne materialer kan være allerede eksisterende materiale, nyt materiale eller en blanding heraf. Samlingens indhold kan være af et eller flere ophav. 2.) bistår et andet ophav med redaktion af værket.

LC's definition:

Editor [edt]

A person, family, or organization contributing to a resource by revising or elucidating the content, e.g., adding an introduction, notes, or other critical matter. An editor may also prepare a resource for production, publication, or distribution. For major revisions, adaptations, etc., that substantially change the nature and content of the original work, resulting in a new work, see author

Bemærkninger: Denne snævre definition skal ses i sammenhæng med at MARC21's liste også indeholder koden *edc*:

Editor of compilation [edc]

A person, family, or organization contributing to a collective or aggregate work by selecting and putting together works, or parts of works, by one or more creators. For compilations of data, information, etc., that result in new works, see compiler.

MEN: edt/edc var udtryk for en opdeling i RDA 2013, der nu er trukket tilbage (2014) og RDA opererer nu kun med funktionen editor som tilsvarende dansk gammel dansk definition. Vi foreslår derfor, at bibeholde dansk definition, da man må formode at MARC21 vil rette ind efter RDA.

fmk [filmskaber] En filmskaber er en person som har skabt en "uafhængig" eller personlig film. Filmskaber er personlig ansvarlig for alle aspekter af filmens tilblivelse.

LC's definition:

Filmmaker [fmk]

A person, family or organization responsible for creating an independent or personal film. A filmmaker is individually responsible for the conception and execution of all aspects of the film

Bemærk: Koden er ny og vil i mange tilfælde kunne erstatte *dkved*.

ill [illustrator] Bruges om et ophav, der laver illustrationer (tegninger, diagrammer, fotografier etc.) til at ledsage en tekst. Hvis illustrationerne er af kunstnerisk karakter og er en uadskillelig del af værket bruges koden *art* [kunstner]. Ved fotografier i fotografiske værker bruges koden *pht* [fotograf].

LC's definition:

Illustrator [ill]

A person, family, or organization contributing to a resource by supplementing the primary content with drawings, diagrams, photographs, etc. If the work is primarily the artistic content created by this entity, use artist

Erstatter oprindeligt dansk oversættelse:

ill [illustrator] Bruges om et ophav, der laver en illustration (et billede, diagram eller anden grafisk gengivelse) til at ledsage en tekst.

Bemærk: Alle typer af illustratører vil fremover blot få funktionskoden *ill*, hvis de ikke er en uadskillelig del af værket, selvom de er nævnt med en specifik funktion (Tegner, fotos etc.). Hvis vi betragter alle typer illustratører under et vil færre blive nævnt (kun den første hvis flere end tre, uanset om de har tegnet fotografieret eller andet).

Konsekvens for biblioteksafgift.

isb [ansvarlig institution] Bruges om et ophav, der har det overordnede ansvar for indholdet i et værk uden at være ophav til teksten

LC's definition:

Issuing body [isb]

A person, family or organization issuing a work, such as an official organ of the body

Bemærk: Ny kode i dansk sammenhæng. DBC havde foreslået EURIG at anbefale indførelsen af en kode for den danske *dkani* (ansvarlig institution), men de fleste vurderede, at de i et sådan tilfælde ville bruge *issuing body*. Issuing body er i RDA sat i gruppen med andre ophav forbundet med et værk (hvor *andre* står i modsætning til *creators*) og det vurderes at passe fint med intentionen. Når den danske oversættelse er anderledes end den oprindelige definition,

er det fordi vi i Danmark ikke korporationskatalogiserer.

led [hovedansvarlig] Bruges om en person eller korporation, der har hovedansvaret for udførelsen af en bestemt aktivitet eller funktion. Koden kan kombineres med en anden funktionskode for at angive et hovedansvar blandt flere, der har udført samme funktion. Hvis flere funktionskoder er knyttet til samme opslagselement, kan koden led kun anvendes, såfremt den vedrører samtlige funktionskoder anført i forbindelse med opslagselementet.

LC's definition:

Lead [led]

A person or organization that takes primary responsibility for a particular activity or endeavor. May be combined with another relator term or code to show the greater importance this person or organization has regarding that particular role. If more than one relator is assigned to a heading, use the Lead relator only if it applies to all the relators

Ny kode – eller rettere funktionalitet. Medfører at dkmdt-koden og dkmed-koden kan nedlægges.
Konsekvens for Biblioteksafgiften.

mtk [referent] Bruges om et ophav, der gengiver udtalelser eller lignende af andre personer, hvor referenten ikke selv har en aktiv rolle i forhold til selve indholdets tilblivelse men kun i forhold til genformuleringen af samme, f.eks. mødereferater.

LC' definition:

Minutetaker [mtk]

A person, family, or organization responsible for recording the minutes of a meeting

Ny kode. Vi har tidligere haft en dansk specialkode hertil men minutetaker blev indført på foranledning af os. Definitionen er dog smallere end vi ville have ønsket, men vi kan jo tolke et møde meget bredt, dvs. så det også dækker forelæsninger mv...

pht [fotograf] Bruges om et ophav der er ansvarlig for at tage fotografier til et fotografisk værk.

LC's definition:

Photographer [pht]

A person, family, or organization responsible for creating a photographic work

Erstatter oprindelig dansk oversættelse

pht [fotograf] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at tage fotografier, hvad enten disse bruges i deres originale form eller som reproduktioner.

Bemærk: Fotografer der kun illustrerer bøger kodes fremover som *ill*. Se bemærkningerne under denne kode.

pro [producer] Bruges om et ophav, der er den øverste administrative leder af en filmproduktion, en lydoptagelse, tv-optagelse, webcast etc. og den økonomisk ansvarlige overfor producen-

ten/produktionsselskabet. Kan også være involveret i produktionens kunstneriske udformning. Medvirker ofte ved udvikling af ide og supervisering af manuskript.

LC's definition:

Producer [pro]

A person, family, or organization responsible for most of the business aspects of a production for screen, sound recording, television, webcast, etc. The producer is generally responsible for fund raising, managing the production, hiring key personnel, arranging for distributors, etc.

Bemærk: hele den danske oversættelse er baseret på definitionen i Den danske Filmskoles Filmordbog. Det er vel stadig ok, den er jo ikke i modstrid med LC's definition?

Fravalgt kode:

Writer of added text [wat]

A person, family, or organization contributing to a non-textual resource by providing text for the non-textual work (e.g., writing captions for photographs, descriptions of maps).

Koden kan i mange tilfælde erstatte den danske *dktek*, men er ikke bredt nok defineret. Må ifølge definitionen kun bruges til materialer, der ikke er tekst og det dækker ikke behovet. Foreslås derfor fortsat anvendt i Danmark.

Danske specialkoder - ændringer:

dkani [ansvarlig institution] – erstattes af *isb*

dkdes [designer] – erstattes af *dsr*

dkfig [ophav til figurer] Bruges om et ophav, der har skabt den eller de figurer et værk er baseret på, f.eks. en billedbog eller en roman baseret på en tv-seriefigur.

Definitionen er tilrettet og henviser ikke længere til *cre*-koden (før *skaber* –

nu omdefinert til at omfatte overordnet betegnelse for hovedophav).

dkfvl [farvelægger] – erstattes af *clr*

dkmdt [medredaktør] – erstattes af led-funktion

dkmed [medforfatter] – erstattes af led-funktion

dkref [referent] – erstattes af *mkt*

dkste [stemmer] – erstattes af *vac*

dkved [ved] – erstattes dels af den overordnede kode *cre* (ophav) dels af koden for *fmk* (filmskaber)

Forslag til eventuelle konverteringer

Det er muligt at konvertere følgende koder:

dte [festskriftmodtager] – konverteres til *hnr*

dkani [ansvarlig institution] – konverteres til *isb*

dkdes [designer] – konverteres til *des*

dkfvl [farvelægger] – konverteres til *clr*

dkref [referent] – konverteres til *mkt*

dkste [stemmer] – konverteres til *vac*

dkmdt [medredaktør] og dkmed [medforfatter] – erstattes af led-funktion. Dvs. poster med *dkmdt* og *edt*: *edt* får tilføjet koden *led* og *dkmdt* rettes til *edt*, - poster med koden *dkmed* og *aut*: *aut* får tilføjet koden *led* og *dkmed* rettes til *aut*

Registre

På opgaveplanen for BIR står bl.a. nærmere praksisregler mht. funktionskoder:

Alle koder i *4 er søgbare som sig selv som enkeltord i fo-registret (er implementeret i praksisreglerne)

Dette understøtter, at man fx kan kombinere et givet navneopslag med en bestemt funktion – fx søgningen "Jeg vil godt have lydbøger, hvor Thomas Winding er indlæser".

Generelt har funktionskoderne primært deres berettigelse som noget, der vil kunne bruges til at give forskellige facetter til et ophav fx i en linked-data-sammenhæng ("Elisabeth Gjerluff Nielsen - mener du som sanger eller forfatter?")

Omvendt kan det f.eks. være ønskeligt

- at have registre med navne, hvortil en enkelt funktionskode er knyttet, - fx indlæsere eller skuespillere, der nok umiddelbart er dem vi umiddelbart har hørt om behov for (særligt det første).
- at have registre der samler funktionerne tematisk. Her kunne man forstille sig følgende grupperinger:

- Ophav til tekst
- Ophav til illustrativt indhold
- Ophav til film
- Ophav og performere af musik
- Performere af andet en musik

Praksisreglerne er funderet i "den klassiske verden". Er det fortsat hensigtsmæssigt at definere registre til alle tænkelige formål af funktionskoderne – eller hvilket niveau skal BIR lægge sig på?

Under alle omstændigheder er det i nedenstående forsøgt at gruppere funktionskoderne indenfor de ovennævnte kategorier. En række koder er ikke grupperet, da de er for generelle.

Funktionskoder – grupperinger

Kode	Kort dansk forklaring	Gruppering
aft	Forfatter til efterord, efter-skrift etc.	Tekst
au	Forfatter til forord, introduktion etc.	Tekst
aut	Forfatter	Tekst
cwt	Forfatter til tekstkommentar	Tekst
dkops	Ophav til opskrifter	Tekst
dktek	Forfatter til mindre tekstdele	Tekst
mtk	Referent	Tekst
rev	Anmelder	Tekst
trl	Oversætter	Tekst
act	Skuespiller	Performer
cmm	Kommentator	Performer
dkind	Indlæser	Performer
dnc	Danser	Performer
nrt	Fortæller	Performer
ppt	Dukkefører	Performer
prf	Performer	Performer
stl	Kunstnerisk fortæller	Performer
vac	Stemmer	Performer
arr	Musikarrangør	Musik
cmp	Komponist	Musik
cnd	Dirigent	Musik
ltr	Instrumentalist	Musik
lbt	Librettist	Musik
lyr	Forfatter til sangtekst	Musik
mus	Musiker	Musik
sng	Sanger	Musik
ant	Forfatter til forlæg	Ingen
ccp	Idemager	Ingen
cli	På vegne af	Ingen
com	Kompilator	Ingen
cre	Ophav	Ingen
ctb	Bidragyder	Ingen
cur	Kurator	Ingen

dkbea	Bearbejder	Ingen
dkbra	Brevafsender	Ingen
dkbrm	Brevmodtager	Ingen
dkfig	Ophav til figurer	Ingen
dkins	Indsender	Ingen
dkmdd	Meddeler	Ingen
dkmon	Ophav til mønstre	Ingen
dkopt	Optegner	Ingen
edt	Redaktør	Ingen
hnr	Festskriftsmodtager	Ingen
Inv	Udvikler	Ingen
Isb	Ansvarlig institution	Ingen
lve	Interviewede	Ingen
lvr	Interviewer	Ingen
led	Hovedansvarlig	Ingen
orm	Arrangør	Ingen
oth	Udefineret funktion	Ingen
prg	Programmør	Ingen
rce	Tekniker	Ingen
res	Researcher	Ingen
sad	Vejleder	Ingen
ths	Thesisvejleder	Ingen
arc	Arkitekt	Illustrationer
art	Kunstner	Illustrationer
cll	Kalligraf	Illustrationer
clr	Farvelægger	Illustrationer
ctg	Korttegner	Illustrationer
drm	Teknisk tegner	Illustrationer
dsr	Designer	Illustrationer
ill	Illustrator	Illustrationer
ltg	Litograf	Illustrationer
pht	Fotograf	Illustrationer
scl	Skulptør	Illustrationer
wdc	Træskærer	Illustrationer
anm	Animator	Film
aud	Dialogforfatter	Film
aus	Manuskriptforfatter	Film
chr	Koreograf	Film
cng	Filmfotograf	Film

dktil	Tilrettelægger	Film
drt	Instruktør	Film
fmk	Filmmager	Film
prd	Produktionspersonale	Film
pro	Producer	Film

Bilag J - Funktionskoder for ophav

Oversigten og definitionen af de enkelte funktionskoder er baseret på Library of Congress' "Marc Code List" der tager udgangspunkt i MARC21. For yderligere information se Library of Congress' dokumentation på deres hjemmeside: <http://www.loc.gov/marc/relators/relaterm.html> og <http://www.loc.gov/marc/relators/relacode.html>

Oversigten består af koder og korte forklaringer. Tillige er anført en kort oversættelse af koden. Den korte oversættelse af koden er ikke lig en anbefalet visning men blot et forslag.

Oversigten er ikke en komplet oversættelse af Library of Congress' liste, men udvalget er tilpasset danske forhold og dansk praksis.

Koden *led* udtrykker ikke en specifik funktion men kan kun bruges i forbindelse med alle andre funktionskoder til at udtrykke et hovedansvar f.eks. hovedforfatter versus medforfatter.

700 00 ... *4 aut *4 led
700 00 ... *4 aut

Der er tilføjet specielle danske funktionskoder til LC's liste, idet der ikke er fundet koder på LC's liste, der dækker dansk brug af disse funktioner præcist nok. Se til sidst i oversigten. Ved udveksling vil disse kunne udveksles som *oth*.

Tidligere anvendte men nu udgåede koder er markeret i listen som [UDGÅET].

Sidst i bilaget er en mere udførlig definition af de enkelte koder.

Nye koder, der ikke fremgår af den danske liste, skal sammen med en definition anmeldes til Kulturstyrelsen. Nye koder kan enten være koder fra MARC21, der ikke tidligere er anvendt og rent danske koder.

Nye, ukendte koder anbefales behandlet som koden *oth* og oversat som *medarbejder* indtil den nye kode er indarbejdet.

I poster konverteret fra MARC21 vil der forekomme koder, der ikke er indeholdt i nedenstående oversigt, men kun i Library of Congress' "Marc Code List".

Funktionskoder for ophav inkl. forslag til udfoldning af kode i registre

Kode	Kort dansk forklaring	Funktion (LC)	Forslag til udfoldning af kode
act	Skuespiller	Actor	Skuespiller
aft	Forfatter til efterord, efter-skrift etc.	Author of afterword, colophon etc.	Efterord
anm	Animator	Animator	Animation
ant	Forfatter til forlæg	Bibliographic antecedent	Forlæg
arc	Arkitekt	Architect	Arkitekt
arr	Musikarrangør	Arranger	Arrangement
art	Kunstner	Artist	Kunstner
aud	Dialogforfatter	Author of dialog	Dialog
aui	Forfatter til forord, intro- duktion etc.	Author of introduction, etc.	Forord
aus	Manuskriptforfatter	Author of screenplay	Manuskript
aut	Forfatter	Author	Forfatter
ccp	Idemager	Conceptor	Ide
chr	Koreograf	Choreographer	Koreograf
cli	På vegne af	Client	På vegne af
cli	Kalligraf	Calligrapher	Kalligraf
clr	Farvelægger	Colorist	Farvelægger
cmm	Kommentator	Commentator	Kommentator
cmp	Komponist	Composer	Komponist
cnd	Dirigent	Conductor	Dirigent
cng	Filmfotograf	Cinematographer	Filmfotograf
com	Kompilator	Compiler	Kompilator
cre	Ophav	Creator	Ophav
ctb	Bidragyder	Contributor	Bidrag
ctg	Korttegner	Cartographer	Kort
cur	Kurator	Curator of an exhibition	Kurator
cwt	Forfatter til tekstkommen- tar	Commentator for written text	Tekstkommentar
dnc	Danser	Dancer	Danser
drm	Teknisk tegner	Draftsman	Teknisk tegner
drt	Instruktør	Director	Instruktør

dsr	Designer	Designer	Designer
dte [UDGÅ- ET]	Festskriftmodtager	Dedicatee	Festskriftmodtager
edt	Redaktør	Editor	Redaktør
fmk	Filmskaber	Filmmaker	Filmskaber
hnr	Festskriftsmodtager	Honoree	Festskriftsmodtager
ill	Illustrator	Illustrator	Illustrator
inv	Udvikler	Inventor	Udvikler
isb	Ansvarlig institution	Issuing body	Ansvarlig institution
itr	Instrumentalist	Instrumentalist	Instrumentalist
ive	Interviewede	Interviwee	Interviewede
ivr	Interviewer	Interviewer	Interviewer
lbt	Librettist	Librettist	Libretto
led	Hovedansvarlig	Lead	(hovedansvarlig)
ltg	Litograf	Lithographer	Litograf
lyr	Forfatter til sangtekst	Lyricist	Sangtekst
mtk	Referent	Minute taker	Referent
mus	Musiker	Musician	Musiker
nrt	Fortæller	Narrator	Fortæller
orm	Arrangør	Organizer	Arrangør
oth	Udefineret funktion	Other	Diverse
pht	Fotograf	Photographer	Fotograf
ppt	Dukkefører	Puppeteer	Dukkefører
prd	Produktionspersonale	Production personnel	Produktion
prf	Performer	Performer	Performer
prg	Programmør	Programmer	Programmør
pro	Producer	Producer	Producer
rce	Tekniker	Recording engineer	Tekniker
res	Researcher	Researcher	Research
rev	Anmelder	Reviewer	Anmelder
sad	Vejleder	Scientific Advisor	Vejleder
scl	Skulptør	Sculptor	Skulptør
sng	Sanger	Singer	Sanger
stl	Kunstnerisk fortæller	Storyteller	Kunstnerisk fortæller
ths	Thesisvejleder	Thesis Advisor	Thesisvejleder
trl	Oversætter	Translator	Oversætter
vac	Stemmer	Voice actor	Stemmer
wdc	Træskærer	Woodcutter	Træsnit

dkani [UD-	Ansvarlig institution	Ingen funktion	Ansvarlig institution
------------	-----------------------	----------------	-----------------------

GÅET]			
dkbea	Bearbejder	Ingen funktion	Bearbejder
dkbra	Brevafsender	Ingen funktion	Brevafsender
dkbrm	Brevmodtager	Ingen funktion	Ingen funktion
dkdes [UD-GÅET]	Designer	Ingen funktion	Designer
dkfig	Ophav til figurer	Ingen funktion	Figurer
dkfvl [UDGÅ-ET]	Farvelægger	Ingen funktion	Farvelægger
dkind	Indlæser	Ingen funktion	Indlæser
dkins	Indsender	Ingen funktion	Indsender
dkmdd	Meddeler	Ingen funktion	Meddeler
dkmdt [UD-GÅET]	Medredaktør	Ingen funktion	Medredaktør
dkmed [UD-GÅET]	Medforfatter	Ingen funktion	Medforfatter
dkmon	Ophav til mønstre	Ingen funktion	Mønstre
dkops	Ophav til opskrifter	Ingen funktion	Opskrifter
dkopt	Optegner	Ingen funktion	Optegner
dkref [UDGÅ-ET]	Referent	Ingen funktion	Referent
dkste [UD-GÅET]	Stemmer	Ingen funktion	Stemmer
dktek	Forfatter til mindre tekstdele	Ingen funktion	Tekstbidrag
dktil	Tilrettelægger	Ingen funktion	Tilrettelægger
dkved [UD-GÅET]	Ved	Ingen funktion	Ved

Definition af de enkelte funktionskoder listet alfabetisk:

act [skuespiller] Bruges om et ophav, der hovedsageligt medvirker som skuespiller i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning.

aft [forfatter til efterord, efterskrift etc.] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for et efterord, en efterskrift eller lign.

anm [animator] Bruges om et ophav der bidrager til en film eller computerprogram ved at skabe bevægelse til ikke-animerede objekter eller billeder. Ved tegnere, hvis tegninger ligger til grund for animationen, bruges *art* [kunstner].

ant [forfatter til forlæg] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for det værk, som det foreliggende værk baserer sig på (f.eks. ved bearbejdelser og lign).

arc [arkitekt] Bruges om et ophav, som designer strukturer eller er ansvarlig for deres konstruktion

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

arr [musikarrangør] Bruges om et ophav, der transskriberer en musikalsk komposition til andet end det oprindelige. I et arrangement forbliver det musikalske indhold stort set uforandret. Ved omfattende omskrivninger der resulterer i skabelsen af et nyt musikværk bruges *cmp* [komponist].

art [kunstner] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at skabe et værk ved at udtænke og udføre et originalt grafisk design, en tegning, et maleri etc. Hvis kunstarten er fotografi bruges koden *pht*. Ved alle typer af bogillustrationer, der er sekundære i forhold til teksten, foretrækkes koden *ill* [illustrator].

aud [dialogforfatter] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for dialog eller kommentarer i et filmmanuskript eller lydoptagelse.

au i [forfatter til forord, introduktion etc.] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for et forord, en introduktion eller lign.

aus [manuskriptforfatter] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for et filmmanuskript, en drejebog eller scene.

aut [forfatter]: Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at skabe et værk, der primært er tekstbaseret uanset materialetype (fx trykt tekst, lydoptagelse, elektronisk tekst, blindskrift) eller genre (fx digte, romaner, blogs). Bruges også om et ophav, der skaber et nyt værk ved at omskrive, omarbejde eller bearbejde et værk af et andet ophav på en sådan måde, at det oprindelige indhold gennemgribende er blevet ændret.

Ved forfatter til filmmanuskript bruges koden *aus* [manuskriptforfatter].

ccp [idemager] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for den originale ide, som et værk er baseret på.

chr [koreograf] Bruges om et ophav, der komponerer eller sammensætter dansetrin eller lign. Bruges især ved ballet.

cli [på vegne af] Bruges om et ophav på vegne af hvem, et andet ophav handler. I værker ofte benævnt "for".

cll [kalligraf] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for en dekorativ skrift i et dokument.

clr [farvelægger] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at farvelægge tegninger, fotografier, tryk, kort, animerede billeder etc.

cmm [kommentator] Bruges om et ophav, der fortolker, analyserer eller formidler egne eller andres emner på en lydoptagelse, spillefilm eller andet audiovisuelt medie.

cmp [komponist] Bruges om et ophav, der skaber et musikværk.

cnd [dirigent] Bruges om et ophav, der dirigerer en udøvende gruppe (orkester, kor, opera etc.) i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning.

cng [filmfotograf] Bruges om et ophav, der har ansvaret for de billeder, der tages i forbindelse med en optagelse af en spillefilm.

com [kompilator] Bruges om et ophav der har ansvaret for at lave et nyt værk (fx en bibliografi, vejviser) ved at udvælge, arrangere, samle og redigere data, information etc.

cre [ophav] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for det intellektuelle eller kunstneriske indhold i et værk, når ophavets funktion ikke udtrykkes ved en mere specifik kode. Ved ophav til tekster bruges normalt koden *aut* [forfatter].

ctb [bidragsyder] Bruges om et ophav, hvis arbejde indgår i et større værk som f.eks. en antologi, serieudgivelse eller anden samling af individuelle værker. Koden bruges ikke, hvis den egentlige funktion i forhold til et værk er som redaktør, kompilator eller illustratør.

ctg [korttegner] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for udarbejdelsen af kort og kartografiske materialer.

cur [kurator] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at udtænke og organisere en udstilling.

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

cwt [forfatter til tekstkommentar] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for kommentarer eller forklarende noter i en tekst.

dnc [danser] Bruges om et ophav, der danser i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning.

drm [teknisk tegner] Bruges om et ophav der bidrager til et værk af en arkitekt, opfinder etc. ved at lave detaljerede planer eller tegninger af bygninger, skibe, fly, maskiner, objekter etc.

drt [instruktør] Bruges om et ophav, der har det overordnede ansvar for eller som er den kunstneriske ansvarlige i et teaterstykke, på en film eller lydoptagelse (herunder den der instruerer skuespillerne og skaber iscenesættelsen).

dsr [designer] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for ideen bag designet i et værk.

edt [redaktør] Bruges om et ophav, der 1) frembringer en samling ved at udvælge og sammenstille materiale fra forskellige værker. Sådanne materialer kan være allerede eksisterende materiale, nyt materiale eller en blanding heraf. Samlingens indhold kan være af et eller flere ophav. 2) bistår et andet ophav med redaktion af værket.

fmk [filmskaber] En filmskaber er en person som har skabt en "uafhængig" eller personlig film. Filmskaberens er personlig ansvarlig for alle aspekter af filmens tilblivelse.

hnr [festskriftsmodtager] Bruges om et ophav til hvis ære, et værk er lavet.

ill [illustrator] Bruges om et ophav, der laver illustrationer (tegninger, diagrammer, fotografier etc.) til at ledsage en tekst. Hvis illustrationerne er af kunstnerisk karakter og er en uadskillelig del af værket, bruges koden *art* [kunstner]. Ved fotografier i fotografiske værker bruges koden *pht* [fotograf].

inv [udvikler] Bruges om et ophav, der skaber et resultat på baggrund af forskning eller som udvikler en proces for at opnå et bestemt resultat eller lign.

isb [ansvarlig institution] Bruges om et ophav, der har det overordnede ansvar for indholdet i et værk uden at være ophav til teksten

itr [instrumentalist] Bruges om et ophav, der spiller et instrument i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning.

ive [interviewede] Bruges om et ophav, der bliver refereret i forbindelse med en eller anden form for udveksling mellem en eller flere personer og en interviewer.

ivr [interviewer] Bruges om et ophav, der refererer og deltager i en eller anden form for udveksling mellem en eller flere personer. F.eks. et interview hvor intervieweren stiller spørgsmål eller en diskussion eller samtale hvor intervieweren deltager.

lbt [librettist] Bruges om et ophav, der er forfatter til musikdramatiske værker (f.eks. operaer, operetter, syngespil), oratorier og andre vokalværker af større omfang.

led [hovedansvarlig] Bruges om en person eller korporation, der har hovedansvaret for udførelsen af en bestemt aktivitet eller funktion. Koden kan kombineres med en anden funktionskode for at angive et hovedansvar blandt flere, der har udført samme funktion. Hvis flere funktionskoder er knyttet til samme opslagselement, kan koden led kun anvendes, såfremt den vedrører samtlige funktionskoder anført i forbindelse med opslagselementet.

ltg [litograf] Bruges om et ophav, der forbereder stenen eller pladen for litografisk tryk, inkl. en grafisk kunstner, som skaber et design direkte på den overflade, hvorfra trykning vil foregå.

lyr [forfatter til sangtekst] Bruges om et ophav, der er forfatter til en sangtekst undtagen oratorier.

mtk [referent] Bruges om et ophav, der gengiver udtalelser eller lignende af andre personer, hvor referenten ikke selv har en aktiv rolle i forhold til selve indholdets tilblivelse men kun i forhold til genformuleringen af samme, f.eks. mødereferater.

mus [musiker] Bruges om et ophav, der udøver musik eller som bidrager til det musikalske indhold i et værk, når det ikke er muligt eller ønskværdigt at identificere funktionen mere præcist.

nrt [fortæller] Bruges om et ophav, der fortæller om en bestemt handling, begivenhed eller række af begivenheder. Se også *stl* [kunstnerisk fortæller]

orm [arrangør] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at arrangere en udstilling, begivenhed, konference etc.

oth [undefineret funktion] Bruges ved funktioner, hvor der ikke findes en præcis kode eller ved funktioner som endnu ikke har fået en præcis kode.

pht [fotograf] Bruges om et ophav der er ansvarlig for at tage fotografier til et fotografisk værk.

ppt [dukkefører] Bruges om et ophav, der manipulerer, kontrollerer eller instruerer dukker eller marionetdukker i en musical, dramatisk præsentation eller anden underholdning.

prd [produktionspersonale] Bruges om et ophav, der er tilknyttet produktionen (rekvisitter, lys, special effects etc.) af en musical, dramatisk præsentation eller anden underholdning.

prf [performer] Bruges om et ophav, der udviser musikalske færdigheder eller skuespilkunst i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning hvis specifikke koder for disse funktioner (*act*, *cmm*, *cnd*, *dnc*, *itr*, *nrt*, *ppt*, *sng*, *stl* etc.) ikke bliver brugt. Hvis specifikke koder bliver brugt, bruges *prf* til en person, hvis primære færdighed ikke er kendt eller specificeret.

prg [programmør] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for at skabe et computerprogram.

pro [producer] Bruges om et ophav, der er den øverste administrative leder af en filmproduktion og den økonomisk ansvarlige overfor producenten/produktionselskabet. Kan også være involveret i produktionens kunstneriske udformning. Medvirker ofte ved udvikling af ide og supervision af manuskript.

rce [tekniker] Bruges om et ophav, der kontrollerer de tekniske aspekter af en lyd- eller videooptagelse.

res [researcher] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for researcharbejde.

rev [anmelder] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for anmeldelsen af en bog, en spillefilm, forestilling etc.

sad [vejleder] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

scl [skulptør] Bruges om et ophav, der laver tredimensionale kunstneriske figurer af sten, ler, metal eller lignende.

sng [sanger] Bruges om et ophav, der bruger sin stemme med eller uden instrumental ledsagelse til at producere musik.

stl [kunstnerisk fortæller] Bruges om et ophav, der fortæller en historie med kunstnerisk og/eller teatralisk fortolkning. Se også *nrt* [fortæller]

ths [thesisvejledning] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

trl [oversætter] Bruges om et ophav, der overfører en tekst fra et sprog til et andet eller fra en ældre til en moderne form af et sprog - mere eller mindre tæt op ad originalen.

vac [stemmer] Bruges om skuespillere, der lægger stemme til karakterer i lydproduktioner, animationsfilm, synkroniserede film etc.

wdc [træskærer] Bruges om et ophav, der skærer et billede i relief på en træplade.

Danske specialkoder:

dkbea [bearbejder] Bruges om et ophav, der har omskrevet et værk til en anden litterær form (f.eks. en dramatisering, en versificering eller en roman bygget over et skuespil), eller omskrevet et værk i en anden litterær stil (f.eks. en genfortælling, et resumé eller en udgave for børn) eller reviderer indholdet af et værk f.eks. ved oversættelsen fra et sprog til et andet.

dkbra [brevafsender] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

dkbrm [brevmodtager] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

dkfig [ophav til figurer] Bruges om et ophav, der har skabt den eller de figurer eller det univers et værk er baseret på, f.eks. en billedbog eller en roman baseret på en tv-seriefigur.

dkind [indlæser] Bruges om et ophav, der indlæser en tekst til lyd (ikke musik).

dkins [indsender] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

dkmdd [meddeler] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

dkmon [ophav til mønstre] Bruges om et ophav, der er ansvarlig for diverse typer af håndarbejds mønstre i et værk.

dkops [ophav til opskrifter] Bruges om et ophav der er ansvarlig for at komponere en opskrift - typisk på mad. Ved opskrifter på håndarbejde bruges koden *dkmon* [ophav til mønstre]

dkopt [optegner] Dansk definition mangler

Bemærk: koden er ikke indført på DBC's foranledning og vi anvender den ikke hvorfor vi ikke har taget stilling til den.

dktek [forfatter til mindre tekstdele] Bruges om ophav til isolerede tekstbidrag i mindre omfang i et værk hvor der er et andet hovedophav og hvor f.eks. koderne *aft*, *au* eller *cwt* ikke kan anvendes. Hvis der er tale om tekstbidrag af et større omfang, bruges i stedet koden *ctb* [bidragyder].

dktil [tilrettelægger] Bruges om et ophav, der har ansvaret for programudvikling, herunder idé og koncept og/eller produktion i en musical, en dramatisk præsentation eller anden underholdning.

Bilag I - Tekniske oplysninger til den specifikke materialebetegnelse

Tekniske oplysninger til den specifikke materialebetegnelse (ifølge Katalogiseringsreglerne del 2 afsnit 5B1 i de enkelte kapitler) inddateret i Felt 300 delfelt *e (se eksemplerne 3,10,17,18 og 19)

Nye betegnelser skal anmeldes til Katalogdataudvalgets sekretariat, før de tages i anvendelse. Anmeldelsen af koder skal ske for at sikre entydighed i koderne.

Koder anvendt i felt 300 delfelt *e: Tekniske oplysninger til den specifikke materialebetegnelse

blu-ray
blu-ray 3D
CD+G
DVD
DVD-audio
eBookMan
ep
franklin
gameboy
gameboy advance
gameboy color
html
hybrid SACD
maxi
microsoft reader
mini cd
mobipocket
mp3
Nintendo
Nintendo DS
Nintendo 3DS
open ebook
pdf
playstation
playstation 2
playstation 3
playstation 4
playstation Vita
PSP
rocket
SACD
sega
single
U-matic
UMD-game VHS
wii
Wii U
Xbox
xbox 360
xbox one

Handlingsplan for Bibliografisk råd 2014 – 2015

Ændringer i forhold til foregående version af arbejdsplanener markeret med rødt.

Igangværende opgaver				
Emne	Handling	Priorite- ring	Status	Tidsplan
RDA	Dansk analyse og beslutningsgrundlag . Analyse af musikområdet	Høj	FU udarbejder første udkast til beslutningsgrundlag , som behandles på BIR-møde primo 2015 Er igangsat	2013-2015
National strategi for autoritetsdata, tilretning af hjælpepostformatet og translitterationsstandarder	Udføres af BIR-FU og DBC, KB, København og SB	Høj	Er igangsat	2014-2015
Open Data / Rettigheder til MARCposter	Under hvilke betingelser kan vi gøre data frie ift. tredje part?	Høj	Arbejdsgruppe er nedsat Resultat publiceres medio 2015	2014-2015

Opgaver til igangsættelse				
Emne	Handling	Priorite- ring	Status	Tidsplan
Udbredelse og anvendelse af funktionskoder	Forslag til hvordan funktionskoderne anvendes ift. søgning og implikationer heraf.	Høj	Til behandling i BIR	2014
Fuld overgang til UNICODE		Mellem	Afventer endelig beslutning vedr. alfabetisering og gammel-dansk aa	2015?
Væsentlige manglende analyser i forhold til RDA:				
- <i>Danske opstillingselementer</i>				2015
- <i>Samspil mellem nye og gamle poster</i>				2015
- <i>Kartografier</i>				2015
- <i>Afhængige værker</i>				2015
- <i>Periodika</i>				2015
Fælles Bibliotekssystem (FBS)		Høj	Arbejde igangsat i DBC	2014-2016
Løbende opgaver				
Emne	Handling	Priorite- ring	Status	Tidsplan
Årlig status vedr. tillægsaftale 3 - netressourcer og Nationalbibliografien	DBC indgiver årlig status til drøftelse i BIR		Status fremlagt på BIR-mødet 21.2.2014	Næste status primo 2015

Format- og regelvedligehold og -opdatering	Løbende sagsbehandling og indstilling fra Forretningsudvalget MARC 21 Uodate No. 19	Høj	Restancer er tjekket og implementeret december 2014	
Linked Data og BIBFRAME	Løbende orientering om den nationale og internationale udvikling	Mellem	Kommissorium for gruppen er fastlagt. Gruppen er sammensat. Første møde november 2014.	2014-2015
Lande- og sprogkoder		Mellem/høj	Der er aftalt proces for vedligeholdelse af bilag C og D i danMARC2 i Forretnings-udvalget	

Opgaver sat i bero

Emne	Handling	Prioritering	Status	Tidsplan
Katalogiseringsregler og danMARC2. Udvikling i forhold til:				
- ISBD Consolidated		Mellem	Afventer behandling af RDA	
Opdatering af <i>Ordning af registre i onlinenkataloger</i>	Analysearbejde er udført		Afventer udvikling inden for b.la. RDA	

Endvidere er følgende er udgået af arbejdsplanen:

Implementering af formatarbejdsgrup- pens ændringsforslag til danMARC2 og opdatering af <i>Praksisregler for søgeveje</i>		Afsluttet	
---	--	-----------	--